

[Начало](#) > ... > [Вашите Права](#) > [Основни Права](#) > Bulgaria

Национални съдилища и други несъдебни органи

Съдържание,
предоставено от
България

България

[Национални съдилища](#)[Национални институции за основните права](#)[Омбудсман](#)[Специализирани органи за правата на човека](#)[Други](#)

Национални съдилища

Всеки български съдия е съдия по европейско право в областта на основните права на първа инстанция, откакто Хартата по основни права е част от първичното Европейско право (има същата юридическа стойност като договора от Лисабон). В този смисъл всеки гражданин на Р. България може да се обърне към Окръжен съд и да се позове на Хартата, ако счита, че някое от основните му права, фигуриращи в нея, е било нарушено. Същите правомощия съдилищата в страната имат и по отношение на основните права, закрепени в Конституцията на Република България, както и във всеки международен договор, по който България е страна.

Жалби срещу индивидуални административни актове могат да се заведат пред административните съдилища, както и пред Върховен административен съд.

Всеки един съд в България разполага с интернет страница, на която може да бъде намерена информация за структурата и дейността на съда. На интернет страницата на [Висшия съдебен съвет](#) може да бъде намерен подробен списък със съдилищата в България, както и техните адреси и интернет страници (достъпни само на български език).

Национални институции за основните права

Вижте по-долу в секцията относно Омбудсман.

Омбудсман

Омбудсман на Република България

адрес за контакти:

ул. „Джордж Вашингтон“ 22 София 1202, България тел. +359 2 810 69 55 E-mail: priemna@ombudsman.bg
Web-site: <http://www.ombudsman.bg/>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за

нарушени права (ако е приложимо);

Омбудсманът се застъпва с предвидените в закона средства, когато с действие или бездействие се засягат или нарушават правата и свободите на гражданите от държавните и общинските органи и техните администрации, както и от лицата, на които е възложено да предоставят обществени услуги. Мандатът на омбудсмана е широк – отнася се до всички права на гражданите - политически, икономически, граждански, социални, културни и други. Той е орган, който защитава правата на всички граждани, в това число правата на децата, хората с увреждания, малцинствата, чужденци и т.н.

- кратко описание на молбите / жалбите / исквете, които институцията обработва;

Жалбите се подават до омбудсмана - по пощата, лично, по имейл или дори устно, за което се съставя протокол от служител на администрацията. Звената, които приемат жалби са отдел „Приемна” и деловодството. Институцията има постоянна приемна, която функционира от 5 януари 2006 г. В нея всеки ден експертите от отдела приемат граждани и отговарят на телефонни обаждания. Всеки четвъртък от 9.00 до 12.30 ч. омбудсманът приема лично граждани след предварително записване.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исквете ;

Жалби и сигнали пред омбудсмана могат да подават физически лица, без разлика на гражданство, пол, политическа принадлежност или религиозни убеждения. Анонимни жалби и сигнали, както и такива за нарушения, извършени преди повече от две години, не се разглеждат. Ако прецени, че даден проблем е от обществено значение, омбудсманът може да извърши проверка по собствена инициатива.

Жалбата се завежда в регистър и се разпределя от главния секретар на съответния отдел, в зависимост от естеството на оплакването. Началникът на отдела разпределя жалбата на експерт, който в рамките на един месец извършва проверка. Ако случаят изисква по-обстойна проверка, този срок е до три месеца. При извършване на проверката може да се иска допълнителна информация от жалбоподателя, да се изисква извършване на съответни действия или информация от компетентен административен орган. Държавните и общинските органи и техните администрации, юридическите лица и гражданите са длъжни да предоставят информация, поверена им по служба и да оказват съдействие на омбудсмана, във връзка с жалбите, които са изпратени до него. Ако жалбата засяга въпрос, който може да бъде отнесен към висшестоящ административен орган или пред друг специализиран орган (комисия, агенция), омбудсманът може да посъветва подателя да се обърне към съответната институция, освен ако прецени че е наложително и той да разгледа случая. Ако жалбата е извън правомощията на омбудсмана, той не я приема за разглеждане, информира подателя за своето решение и може да го посъветва да се обърне към друг орган. Със съгласието на подателя, омбудсманът може да изпрати жалбата на друг компетентен орган.

По всяко време при разглеждане на жалба или сигнал омбудсманът може да предложи посредничеството си за доброволно уреждане на случая, като отправи предложение за посредничество до подателя и органа или лицето, срещу което е подадена жалбата или сигналът. В случай, че и двете страни приемат посредничеството, омбудсманът оказва всеотнасна помощ за преодоляване на конфликта (осъществяване на контакт, подпомагане в хода на евентуални преговори и други).

- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

В зависимост от констатациите и установеното в хода на проверката, освен отговор на жалбоподателя, може да се отправят препоръки до компетентен орган за отстраняване на причини или практики, които създават предпоставки за нарушаване на правата на лицата. Често омбудсманът изготвя становище по определен проблем, което се публикува на сайта на институцията и се изпраща до компетентните органи и медиите. Ако се констатира, че проблеми се създават от действаща нормативна уредба, може да се отправят препоръки до Народното събрание и Министерския съвет за съответни законодателни промени. Ако се установи, че нормативна уредба е в противоречие с Конституцията и нарушава правата и свободите на гражданите, омбудсманът има правомощие да сезира Конституционния съд за установяване на противоконституционност. Освен това, при констатиране на противоречива съдебна практика, омбудсманът има правомощие да сезира Върховния касационен съд и Върховния административен съд за приемане на тълкувателно решение или тълкувателно постановление.

Специализирани органи за правата на човека

• Орган по въпросите на равенството

1. Комисия за защита от дискриминация

адрес за контакти:

Бул."Драган Цанков" 35 София 1125, България Тел.: + 359 2 807 30 30 Факс: + 359 2 807 30 58 E-mail: kzd@kzd.bg Web-site: <http://www.kzd-nondiscrimination.com/>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Комисия за защита от дискриминация (КЗД)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

Производството пред КЗД може да се образува:

- По писмена жалба на засегнатите лица;
- По инициатива на комисията;
- По сигнали на физически и юридически лица, на държавни и общински органи.

Жалбата или сигналът до комисията трябва да се подадат до три години от извършване на нарушението. Ако са изтекли три години не се образува производство, а ако вече има образувано такова, то се прекратява. Когато установи, че посъщия спор вече има заведено дело пред съд, комисията не образува производство. Образувано производство се прекратява, когато жалбата или сигнала бъде оттеглен или не бъде поправен в срока, определен от КЗД.

Жалбата или сигналът трябва да съдържат:

- името на подателя на жалбата, съответно сигнала;
- адреса или седалището и адреса на управление на подателя;
- изложение на обстоятелствата, на които се основава жалбата или сигналът (кога, къде, от кого и от какви действия или бездействия на посочените в жалбата лица, когато са действали в лично качество или в случай, че са служители при ответника, от какви действия или бездействия, произтичащи от техни нормативно или договорно установени задължения, свързани с тяхната дейност ангажира отговорността на ответника за осъществената спрямо него дискриминация);
- конкретно посочване на исканията си с оглед компетентността на КЗД, определена в Закона за защита от дискриминация, както и да представи доказателствата, с които разполага - писмени документи или посочване на доказателствата, които смята, че следва да бъдат изследвани от КЗД (например посочване на лицата, които желае да бъдат разпитани като свидетели, посочване на местонахождението на писмени доказателства, намиращи се в трето, неучастващо в административното производство лица).
- дата и подпис на лицето, което подава жалбата, или на негов представител.
- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковете ;

След като образува производството, председателят на КЗД разпределя преписката на специализиран по отделните дискриминационни признаци заседателен състав, който определя между членовете си председател и докладчик. Докладчикът започва проучване, в което събира писмени доказателства, необходими за пълното изясняване на всички обстоятелства, довели до акта надискриминация. Проучването от докладчика се извършва в срок от 30 дни. При сложни случаи срокът може да бъде продължен с разпореждане на председателя на КЗД с още 30 дни. След приключване на проучването докладчикът изготвя и предоставя на председателя на заседателния състав доклад - заключение. Председателят на състава насрочва открито заседание на състава и призовава страните в производството.

При осъществяване на своите правомощия комисията има право:

- да изисква документи и друга информация, свързана с проучването;
- да изисква обяснения от проучваните лица по въпроси, свързани с проучването;
- да разпитва свидетели.

В хода на проучването всички лица, държавни и местни органи са длъжни да съдействат на КЗД. Те са длъжни да предоставят исканите сведения и документи, както и да даватнеобходимите писмени обяснения, ако са им поискани такива. Ако откажат да предоставят информация, искана от комисията, виновните лица се наказват с глоба.

- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

В първото заседание председателя на заседателния състав приканва страните да се споразумеят и при съгласие от тяхна страна им се дава възможност да постигнат споразумение, което се одобрява с решение и спора се прекратява. Когато споразумението се отнася само за част от спора, производството продължава за частта, за която не е постигнато споразумение. Одобреното от комисията споразумение подлежи на принудително изпълнение, като комисията упражнява контрол за спазването му.

Ако не се постигне споразумение КЗД разглежда спора по същество, като постановява решение в 14 дневен срок от датата на проведеното открито заседание.

С решението КЗД може да:

- установи извършено ли е нарушение;
- установи кое лице е извършило нарушението и кое лице е засегнато;
- ако е установено нарушение налага санкция и/или принудителна административна мярка;

КЗД може да прилага следните принудителни административни мерки:

- да дава задължителни предписания на работодателите и длъжностните лица за отстраняване на нарушения на законодателството за предотвратяване на дискриминация;
- да спира изпълнението на незаконни решения или нареждания на работодатели, които водят или могат да доведат до дискриминация.

За ефективното приложение на Закона КЗД осъществява контрол върху изпълнението на решенията си.

Решенията на КЗД подлежат на обжалване пред Административен съд София-град в 14 дневен срок от съобщаването им.

2. Националният съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет

адрес за контакти:

Министерски съвет бул. "Дондуков" №1 София 1594, България, Web-site: <https://saveti.government.bg>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Националният съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет (НСРЖМ)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

НСРЖМ е орган за осъществяване на консултации, сътрудничество и координация между правителствените органи и неправителствените организации при разработването и провеждането на националната политика по отношение на равнопоставеността на жените и мъжете.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковете ;

Националният съвет:

- консултира Министерския съвет (МС);
- обсъжда проекти на нормативни и други актове, отнасящи се до равнопоставеността на жените и мъжете, и дава становища по тях;
- обсъжда проекти на актове на МС и дава становища за съответствието им с целите на политиката за равнопоставеност на жените и мъжете;
- координира действията на държавните органи и неправителствените организации в изпълнение на националната политика за равнопоставеност на жените и мъжете и на поети международни задължения от страна на Република България в съответната област;
- самостоятелно или съвместно с Комисията за защита от дискриминация предлага мерки за провеждане на националната политика по въпросите на равнопоставеността на жените и мъжете в Република България;
- поддържа контакти със сродни държавни органи в чужбина, както и с международни организации със сходни задачи и сфери на действие;
- подпомага изпълнението на национално значими национални и регионални проекти на социалните партньори и неправителствени организации в областта на равнопоставеността на жените и мъжете, съвместяването на семейните и родителските с професионалните задължения и отчита крайните резултати;
- организира провеждането на изследователска дейност по въпроси, засягащи неговата дейност.
- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

Разработване и провеждане на националната политика по отношение на равнопоставеността на жените и мъжете.

• Орган по защита на данните

1. Комисията за защита на личните данни

адрес за контакти:

Бул. „Проф. Цветан Лазаров“ № 2 София 1592, България Тел. + 359 2 91 53 518 Факс: + 359 2 91 53 525 E-mail: kzld@cpdp.bg Web-site: <http://www.cdpd.bg/>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

Комисията за защита на личните данни съдейства за провеждането на държавната политика в областта на защита на личните данни.

Тя има правомощия да разглежда жалби, с които се търси защита на нарушени на искателя права по Закона за защита на личните данни.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковете ;

При нарушаване на правата му по Закона за защита на личните данни, всяко физическо лице има право да сезира Комисията в едногодишен срок от узнаване на нарушението, но не по-късно от пет години от извършването му. Постъпилото искане в Комисията за защита на личните данни се разпределя на дирекция „Правни производства и надзор“, която представя пред Комисията становище, относно квалификацията на искането и неговата допустимост. Комисията се произнася с решение по квалификацията на искането и неговата допустимост в закрито заседание. С решението Комисията може да възложи извършването на проверка, събиране на доказателства или искане на становища от трети лица. При допустима жалба се конституират страните и се определя дата за разглеждане на жалбата по същество. Комисията разглежда жалбата по същество на открито заседание, за което уведомява страните и заинтересованите лица. Комисията постановява решение по същество на искането в 30-

дневен срок от постъпването на жалбата. Препис от решението се изпраща на страните и заинтересованите лица. Комисията се произнася в 30-дневен срок от сезирането с решение, като може да даде задължителни предписания, да определи срок за отстраняване на нарушението или да наложи административно наказание. Решението на Комисията подлежи на обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от получаването му.

- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

Комисията изразява становища по проекти на нормативни актове в областта на действието на Закона за защита на личните данни и по искания от физически и юридически лица, държавни органи и организации.

Комисията издава задължителни предписания до администраторите на лични данни във връзка със защитата на личните данни.

Комисията налага временна забрана за обработване на лични данни, когато при обработването на лични данни се нарушават нормите за защита на личните данни.

• Други специализирани органи

1. Националният съвет по етническите и интеграционните въпроси към Министерски съвет

адрес за контакти:

Министерски съвет бул. "Дондуков" №1 София 1594, България, Тел. +359 2 940 36 22 Факс: +359 2 940 21 18 E-mail: Rositsa.Ivanova@government.bg - секретар на НСЕИВ Web-site: <http://www.nccedi.government.bg/>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Националният съвет по етническите и интеграционните въпроси към Министерски съвет (НСЕИВ)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковите, които институцията обработва;

Дейността по етническите въпроси се концентрира изцяло в НСЕИВ и в обслужващия Съвета Секретариат.

Секретариатът няма структура, която да е специализирана за приемане на молби, жалби и пр. Същевременно експертите в Секретариата се занимават при необходимост и с тази дейност.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковите ;

НСЕИВ е консултативен и координиращ орган, който подпомага Министерския съвет в разработването и провеждането на държавната политика по етническите и интеграционните въпроси

Съветът продължава да осъществява сътрудничество между държавните органи и неправителствени организации на български граждани, принадлежащи към етническите малцинства, както и неправителствените организации, които работят в областта на междуетническите отношения.

НСЕИВ координира и контролира изпълнението и осъществява текущ мониторинг на Националния план за действие по инициативата „Десетилетие на ромското включване 2005 - 2015 г." и на ангажиментите на всички държавни институции съобразно функционалната им компетентност, свързани с Десетилетието на ромското включване.

В страната, към областните управители са създадени Областни съвети за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси, като консултативни и координиращи органи, подпомагащи провеждането на политиката по етническите и интеграционните въпроси на областно ниво.

С решение на съответния общински съвет в общините също могат да се създават общински съвети за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси.

- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

Заедно с многобройните задължения, свързани с административното обслужване на НСЕИВ Секретариатът има отговорности свързани и с поддържане на оперативни връзки и оказване на методическа поощ на областните и общенските съвети по етническите и интеграционните въпроси.

2. Агенция за хора с увреждания

адрес за контакти:

Ул. „Софроний Врачански“ № 104 - 106 София 1233, България
Тел. +359 2 931 80 95; 832 90 73

Факс: +359 2 832 41 62

E-mail: ahu@mlsp.government.bg Web-site: <https://ahu.mlsp.government.bg>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Агенция за хора с увреждания (АХУ)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

Обработват се предимно молби за вписване в Регистъра на лицата, осъществяващи дейност във връзка с предоставяне на медицински изделия и помощни средства, за вписване в Регистъра на специализираните предприятия на и за хора с увреждания, във връзка с правата на хората с увреждания, проекти по различни програми, финансирани от АХУ.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковете ;

Молбите се завеждат в АИС „Докман“, разпределят се от изпълнителния директор към главен секретар и директорите на дирекции, които с резолюция ги насочват към съответния отговорен служител.

- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

Извършва се исканата административна услуга или си изпраща отговор на лицето.

3. Държавната агенция за закрила на детето

адрес за контакти:

Ул. Триадица № 2 София 1051, България Тел. +359 2 933 90 10, +359 2 933 90 16 Факс: +359 2 980 24 15
E-mail: sacp@sacp.government.bg Web-site: <http://sacp.government.bg/>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

С приемането на Закона за закрила на детето през 2000 г. и създаването на ДАЗД през 2001 г. се гарантира закрилата на правата на децата, изложени в Конвенцията на ООН за правата на детето и се заяви ангажимента на държавата да оказва подходяща помощ на родителите и законните настойници при осъществяване на тяхната отговорност по отглеждане на децата и да осигурява създаването на институции, служби и услуги в областта на грижите за децата.

Закрилата на детето в Р България се осъществява чрез:

- Председателя на Държавната агенция за закрила на детето и администрацията, която го подпомага при осъществяване на неговите правомощия
- Дирекциите "Социално подпомагане"
- Министъра на труда и социалната политика, министъра на вътрешните работи, министъра на образованието, младежта и науката, министъра на правосъдието, министъра на външните работи, министъра на културата, министъра на здравеопазването и кметовете на общини.
- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исквете ;

Законът за закрила на детето осигурява специална закрила от страна на държавата по отношение на всяко дете в риск регламентира правото на всяко дете на закрила, както и правото на детето на закрила срещу насилие т.е срещу въвличане в дейности, неблагоприятни за неговото физическо, психическо, нравствено и образователно развитие. Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие и форми на въздействие, противоречащи на неговите интереси; всяко дете има право на закрила срещу и използване за просия, проституция, разпространяване на порнографски материали и получаване на неправомерни материални доходи, както и срещу сексуално насилие.

Мерките за закрила на дете в риск се изразяват в:

- предприемане на мерки за закрила в семейна среда – консултиране, подпомагане, правна помощ, психологическа подкрепа, насочване към ползване на социални услуги. Мерките за закрила се предприемат от дирекция "Социално подпомагане" по искане на родителите, настойниците, попечителите, лицата, които полагат грижи за детето, или на самото дете, както и по преценка на дирекция "Социално подпомагане" и се осъществяват от доставчици на социални услуги за деца или от дирекция "Социално подпомагане";
- настаняване на детето извън семейна среда - настаняването на дете в семейство на роднини или близки, както и настаняването на дете за отглеждане в приемно семейство, социална услуга - резидентен тип или специализирана институция се извършва от съда. До произнасяне на съда дирекция "Социално подпомагане" по настоящия адрес на детето извършва временно настаняване по административен ред;
- настаняване на детето в специализирана институция - извършва само в случаите, когато са изчерпани възможностите за оставане на детето в семейна среда.
- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството

За защита правата на детето, председателят на ДАЗД има следните правомощия:

- организира проверки за спазване правата на детето във всички държавни, общински и частни училища, детски градини и ясли, обслужващи звена, лечебни заведения, дирекции "Социално подпомагане", доставчици на социални услуги за деца и на юридически лица с нестопанска цел, работещи в сферата за закрила на детето и при установяване на нарушение дава задължителни предписания за отстраняването. Неизпълнението на задължителното предписание се наказва с глоба или имуществена санкция;
- извършва наблюдение и контрол на специализираните институции за отглеждане на деца относно спазването на правата на детето и при установяване на нарушения дава задължителни предписания за отстраняването им. Неизпълнението на задължителното предписание се наказва с глоба или имуществена санкция;
- организира проверки за спазване на стандартите за социални услуги за деца и при установяване на нарушения дава задължителни предписания за отстраняването им. Неизпълнението на задължителното предписание се наказва с глоба или имуществена санкция. Налагането на глобите се предшества от дълъг процес. Когато след извършването на проверката се установи нарушение на правата на детето, ДАЗД издава първо задължително предписание (индивидуален административен акт), който може да се обжалва пред съда в рамките на определен срок. Ако задължителното предписание не се обжалва в рамките на законоустановения срок, който е 14 дни, то влиза в сила. След изтичане на предписанието лицето, на което е наложено предписанието трябва да уведоми ДАЗД дали се е справило.

4. Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет

адрес за контакти:

бул. "Княгиня Мария Луиза" 114 Б Район Сердика 1233 София; България Тел: +359 2 80 80 901 - председател Факс: +359 2 295 59 905 E-mail:: sar@saref.government.bg Web-site: <http://www.aref.government.bg/>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / икове за нарушени права (ако е приложимо);

Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет (ДАБ)

- кратко описание на молбите / жалбите / исквете, които институцията обработва;

Молби за предоставяне на статут се разглеждат по Закона за убежището и бежанците, по същия нормативен акт се разглеждат и молби за събиране на семейство – чл. 34 и жалби срещу решения по молби за закрила. Останалите молби се разглеждат в съответствие с Вътрешните правила при провеждане на производство по предоставяне на закрила в ДАБ при МС;

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исквете ;

Основният закон, регулиращ правата, свързани с търсещите убежище, бежанците и лицата, ползващи се от хуманитарен статут (субсидиарна закрила) в Република България е Закона за убежището и бежанците - ЗУБ. Заедно с Административнопроцесуалния кодекс и Закона за чужденците в Република България, те изграждат рамката на българската система за убежище в правно отношение.

Съгласно ЗУБ, има четири типа на особена закрила, която може да бъде предоставена на чужденците в Република България:

- Убежище – Предоставя се от Президента на Република България на чужденци, преследвани заради техните убеждения или дейност в застъпване на международно признати права и свободи;
- Статут на бежанец;
- Хуманитарен статут (което се приравнява на субсидиарна закрила съгласно член 15 от Квалификационната директива - 2004/83/ЕО);
- Временна закрила - предоставя в случай на масово навлизане на чужденци, принудени да напуснат страната си на произход, при определени обстоятелства.
- Държавната агенция за бежанците (ДАБ) е компетентният орган за разглеждане на молби за статут на бежанец или хуманитарен статут. Председателят на ДАБ е единственият орган който може да предостави този вид закрила в Република България.

Всички процедури за предоставяне на бежански статут по ЗУБ в момента се извършват в регистрационно-приемателните центрове, които се намират в София и в с. Баня, до гр. Нова Загора.

В Република България образуването на производството на търсещите закрила, изисква тяхното лично присъствие за регистрация в ДАБ. Ако чужденец е подал молба за закрила на границата или пред друг държавен орган, тези органи са длъжни незабавно да я изпратят на ДАБ.

Чужденец подал молба пред служители на ДАБ се регистрира на същия ден.

ДАБ е длъжна да предостави указания на чужденците, на език, който те разбират относно подаване на молбата, производството, което следва и техните права и задължения, както и за организации, които оказват правна и социална помощ. Съответните указания се прочитат на чужденците от преводач, непосредствено преди регистрацията. Заявителят получава копие от тези указания на език, който разбира. По време на регистрацията, кандидатът попълва във въпросник само своите биологични данни. Следва Дъблинската процедура, която включва, освен взимане на отпечатъци за целите на системата "Евродак" и интервю за маршрута по стандартен въпросник.

Когато България се счита за отговорна да разгледа молбата, се провежда ускорена процедура. За вземането на решения в тази процедура е отговорен интервюиращият орган (упълномощено от

председателя длъжностно лице). Решенията могат да бъдат за отхвърляне на молбата като явно неоснователна по изброени в ЗУБ основания, за прекратяване на производството, или за преминаване на производството по общия ред.

Ако не се вземе решение в 3-дневен срок в тази процедура, молбата автоматично се допуска до производство по общия ред. За решение на този етап, интервюиращият орган изготвя становище, което след това се съгласува от компетентните длъжностни лица. Може да бъде върнато за предприемане на допълнителни процесуални действия и за по-нататъшен анализ на определена информация. При одобрение на становището, се изготвя проект на решение, което се преглежда и одобрява от служители в методическата дирекция и след редица съгласувания се представя за одобрение и подпис от председателя на агенцията.

- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

Получаване на бежански статут, хуманитарен статут или отказ по молбата за закрила.

5. Постоянна комисия по правата на човека и полицейската етика (ПКПЧПЕ)

адрес за контакти:

Министерство на вътрешните работи, ул. „6-ти Септември“ № 29 София 1000, България Тел.: + 359 2 982 50 00 - Централна МВР Web-site: <https://mvr.bg>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / иски за нарушени права (ако е приложимо);

Постоянна комисия по правата на човека и полицейската етика (ПКПЧПЕ)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

ПКПЧПЕ играе важна роля в дейността на МВР, като подпомага и взаимодействието със структурите на гражданското общество. Към нея функционират на регионално ниво областни комисии в областните дирекции на МВР.

На заседанията на комисията се разглеждат всички постъпващи в структурите на министерството материали, касаещи спазването на човешките права.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковете ;

Дейността на ПКПЧПЕ е насочена към активно сътрудничество с обществените организации, утвърждаване на положителните полицейски практики и хармонизиране с изискванията, произтичащи от членството на Република България в ЕС и е организирана в съответствие с работен план, който се актуализира ежегодно. Планът обхваща широк спектър от теми, като например:

- мерки, свързани с проучване приложението на различни нормативни актове и разработване на предложения за тяхното усъвършенстване;
- мерки за утвърждаване в практиката на етичните норми на поведение и спазване на правата на човека в ежедневната дейност на държавните служители в МВР;
- тематично обучение на служители в областта на защита правата на човека.
- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.
- Зачитане на правата на задържаните лица от полицейските органи;;
- Спазване на Етичния кодекс;
- Извършване на контрол за спазването на нормативните актове и актовете на министъра, заместник-министрите, главния секретар и ръководителите на структурите на МВР, в това число и тези, свързани с полицейската етика и зачитането на човешките права.

6. Комисия по правата на човека, вероизповеданията, жалбите и петициите на

гражданите към Народното събрание

адрес за контакти:

Пл. „Народно събрание“ №2 (Пленарна зала) Пл. „Княз Александър I“ №1 (Комисии и кабинети на народни представители) София 1169, България централа: +359 2 939 39 факс: +359 2 981 31 31

E-mail: infocenter@parliament.bg

E-mail : humanrights@parliament.bg

Web-site: <https://www.parliament.bg>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Комисия по правата на човека, вероизповеданията, жалбите и петициите на гражданите към Народното събрание (КПЧВЖПГ)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

Комисията осъществява своята дейност в две области – законодателна, в сферата на правата на човека и вероизповеданията и друга - отворена към проблемите на граждани, неправителствени организации, сдружения, фондации, които внасят за разглеждане жалби, молби, сигнали, предложения, петиции и др.

Тематиката е много разнообразна и обхваща всички обществени сфери извън съдебните институции. Най-много на брой са жалбите и сигналите в социалната сфера, следват тези срещу съдебната система; от потребители; против действия и бездействия на органите на МВР; срещу Общи устройствени и Подробни устройствени планове на населени места; против незаконно строителство; свързани с възстановяване собствеността на земеделските земи и земите от горския фонд. Търси се съдействие при проблеми в сферата на образованието и здравеопазването; срещу актове, действия и бездействия на органите на местната власт и местното самоуправление; по религиозни въпроси; жалби, свързани с дейността на държавната администрация; по дискриминационни, етнически проблеми и др.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковете ;

Дейността на Комисията е строго специфична и осъществява непосредствената връзка на Народното събрание с гражданите на Р. България. Във Вътрешните правила на Комисията е утвърдена системата за регистриране, движение, архивиране и отчетност на дейността, свързана с многобройните жалби, молби, петиции, сигнали и предложения, които постъпват в Комисията по поща, по електронна поща и/или в деловодството на Народното събрание. Всеки документ получава входящ номер, регистрира се в специален регистър, разпределя се по ресори към съответните експерти, проучва се проблема и се подготвя отговор или се препраща до съответната компетентна институция. Следят се сроковете за кореспонденция и се обръща специално внимание на забавените отговори от държавни или общински органи, съгласно Административно-процесуалния кодекс. Осъществяват се и консултациите по телефона от експерти на Комисията, при които се разясняват процесуалните права и възможностите за оказване на помощ.

Анонимните сигнали, постъпили в Комисията, не се разглеждат.

- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

Гражданите получават консултации и помощ относно защитата на гражданските им права, гарантирани в Конституцията на Р България.

7. Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” /ГДИН/ към Министерството на правосъдието

адрес за контакти:

Бул. “Ген. Н. Столетов” № 21 София 1309, България Тел.: + 359 2 813 91 90 Факс: +359 2 931 15 74 E-mail: mailto:gdin_ias@abv.bg; gdin@gdin.bg Web-site: <http://www.gdin.bg>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" (ГДИН) към Министерството на правосъдието

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

По своето съдържание молбите /жалбите/ исковете на лишените от свобода се отнасят предимно за наложени наказания, преместване в друго място за лишаване от свобода, режим на изпълнение на наказанието, битовите условия в местата за лишаване от свобода, медицинското обслужване и жалби срещу действията/бездействията на служителите от затворническата администрация.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковете ;

Заповедите за налагане на дисциплинарни наказания на лишените от свобода посочени в чл. 101 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС), когато са изготвени от началника на затвора или Поправителния дом /ПД/ подлежат на обжалване пред главния директор на ГДИН, а когато са наложени от главния директор подлежат на обжалване пред министъра на правосъдието в 7 дневен срок от съобщаването им. Заповедите за налагане на дисциплинарно наказание „изолиране в наказателна килия“ подлежат на обжалване пред районния съд по местонахождението на затвора или ПД в 3-дневен срок от съобщаването им.

Заповедите за изолиране на лишените от свобода в единична килия за срок до 2 месеца, без право на участие в колективни мероприятия по чл. 120 от ЗИНЗС се издават от главния директор на ГДИН и подлежат на обжалване пред окръжния съд по местонахождение на затвора в 3 дневен срок от съобщаването им.

Заповедите за преместването на лишените от свобода от един затвор в друг, респективно отказа за преместването се издават от главния директор на ГДИН и подлежи на обжалване пред министъра на правосъдието в 14 дневен срок от съобщаването им.

Решенията на комисията по изпълнение на наказанията по чл. 74, ал. 1, т. 3 от ЗИНЗС /когато заменя режима в по-тежък в рамките на определения от съда режим/ подлежат на обжалване пред окръжния съд по местонахождение на затвора или ПД в 14-дневен срок от съобщаването им.

Жалбите и исковите молби относно битовите условия в местата за лишаване от свобода, медицинското обслужване, както и действията/бездействията на служителите от затворническата администрация на основание чл. 1, ал. 1 от Закона за отговорността на държавата за вреди, причинени на гражданите (ЗОДОВ) се разглеждат по реда на Административно-процесуалния кодекс (АПК) пред административните съдилища. Производствата са двуинстанционни. Исковите по чл. 71, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация се разглеждат пред районния съд или пред Комисията за защита от дискриминация /КЗД/. Производствата пред съда са триинстанционни и се разглеждат по реда на ГПК, а решенията на КЗД подлежат на обжалване пред Върховния административен съд (ВАС) по реда на АПК.

- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

Влезлите в сила административни и съдебни актове имат задължителен характер и се изпълняват от ГДИН и териториалните служби.

8. Национална комисия за борба с трафика на хора към Министерския съвет

адрес за контакти:

НКБТХ София 1797, България Тел: + 359 2 807 80 50 Факс: + 359 2 807 80 59 E-mail:
office@antitrafficking.government.bg Web-site: <http://antitrafficking.government.bg/>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Национална комисия за борба с трафика на хора към Министерския съвет (НКБТХ)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

В секретариата на Националната комисия за борба с трафика на хора могат да се приемат сигнали за/ от жертви на трафик на хора.

НКБТХ приема и жалби от граждани във връзка с административни въпроси, свързани с дейността на НКБТХ, които се обработват съгласно нормативно определените срокове.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковете ;

НКБТХ препраща сигналите по компетентност до съответните министерства и държавни институции за предприемане на мерки, разследване на случая и/или изясняване на обстоятелства. Съгласно чл. 20 от Закона за борбата с трафика на хора (ЗБТХ) на жертвите на трафика на хора се осигуряват анонимност и защита на данните за самоличност. При постъпване на информация за дете - жертва на трафика на хора, НКБТХ незабавно уведомява Държавната агенция за закрила на детето, която предприема съответните мерки по Закона за закрила на детето.

Съгласно чл. 4, ал. 4 от ЗБТХ в заседанията на Националната комисия могат да участват представители на юридически лица с нестопанска цел и международни организации с представителства в страната, които извършват дейност по предотвратяване на трафика на хора и закрила на жертвите от него. За тази цел, съгласно чл. 12 от Правилника за организацията и дейността на НКБТХ, те заявяват писмено желанието си да участват в заседанията на Националната комисия, прилагайки определени в Правилника документи.

- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

Националната комисия уведомява писмено заявителя за констатираните пропуски в представените документи и определя срок за отстраняването им. Председателят на Националната комисия или упълномощено от него длъжностно лице се произнася по заявлението и по приложените към него документи в 30-дневен срок от получаването им, като решението подлежи на обжалване по реда на Закона за Върховния административен съд.

9. Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет

адрес за контакти:

Бул."Княз Дондуков" № 9, етаж 4 София 1000, България Тел: + 359 2 981 11 33 Факс: +359 2 987 40 01
Web-site: <http://www.ckbppmn.government.bg/obshti/funktzii.html>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет (ЦКБППМН)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

ЦКБППМН извършва следните дейности:

- координира дейността на държавните органи и юридическите лица с нестопанска цел във връзка с превенцията и противодействието на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните;
- ръководи и контролира дейността на местните комисии за БППМН в страната;
- анализира и обобщава статистически данни, изследва тенденции и изготвя прогнози;
- участва в разработването на нормативни актове по проблемите на малолетните и непълнолетните;
- работи по посока повишаване чувствителността на обществото към проблемите на девиациите в поведението на подрастващите.

Във функциите на Централната комисия е и да информира обществеността за рисковите ситуации, при които малолетни и непълнолетни могат да бъдат въвличани в извършването на криминални деяния, за мерките за възпитателно въздействие, които се предприемат в такива случаи, за състоянието и тенденциите на престъпността и противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковете ;

Местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (МКБППМН) са органите за организация, ръководство и контрол на дейността по превенция и противодействие на детското асоциално поведение на ниво община.

Законът възлага на местните комисии и специфичната дейност по разглеждане на противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Текстовете в глава "Особените правила за непълнолетните" в Наказателния Кодекс, кореспондирайки с чл.40 от Конвенцията на ООН за правата на детето и правило 11 от пекинските правила, пренасочват и препращат случаите с ненавършили пълнолетие извършители на криминални деяния към разпоредбите на Закона за БППМН. В чл. 13 от Закона изчерпателно са изброени мерките за въздействие. Техният характер е извънсъдебен, изключително възпитателен, образователен и социален. Мерките включват „посещаване на консултации по проблеми в поведението“, „засилени грижи от страна на родителите“, помощ и подкрепа от професионалисти – т.нар. обществени възпитатели и т.н.

- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

Мерките са налагат след прецизен анализ на причините и факторите, довели до девиации в поведението. Предвидени са и мерки за въздействие по отношение на родителите, които не са положили достатъчно грижи за възпитанието на децата си и те са извършили противообществени прояви.

10. Национално бюро за правна помощ

адрес за контакти:

Ул. Развигор № 1 София 1421, България Тел: +359 2 81 93 200 Факс: + 359 2 865 48 12 E-mail: nbpp@nbpp.government.bg Web-site: <https://mjs.bg>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Национално бюро за правна помощ (НБПП)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

Молбата за правна помощ се подава до председателя на НБПП.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковете ;

Условията, на които трябва да отговарят молителите са:

- да получават или да отговарят на условията за получаване на месечни социални помощи
- да са настанени в специализирани институции за предоставяне на социални услуги;
- да са приемно семейство или близки или роднини, при които е настанено дете по реда на Закона за закрила на детето.

Документи, които трябва да представи молителя:

- Оригинал на заповед на директора на Дирекция "Социално подпомагане" по местоживееене, че към момента на молбата получава месечни социални помощи по реда на чл. 9 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане

или

- Оригинал на удостоверение, издадено от директора на Дирекция "Социално подпомагане" по местоживееене, че отговаря на условията за получаване на такива помощи.

както и

- Молба-декларация за семейно и имуществено състояние на молителя.
- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

Решение на председателя на НБПП за предоставяне или отказ на правна помощ.

Процедура и орган, пред който се обжалва отказа на председателя на НБПП е по реда на Административно-процесуалния кодекс (АПК) пред Административен съд-София град.

11. Национален съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления

адрес за контакти:

Министерство на правосъдието ул. „Славянска“ № 1 София 1040, България Тел: + 359 2 9 237 359 Факс: +359 2 980 62 93 E-mail: compensation@justice.government.bg Web-site: <https://www.compensation.bg>

- наименование на звеното /органа към институцията, който приема молби / жалби / искове за нарушени права (ако е приложимо);

Национален съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления (НСПКПП)

- кратко описание на молбите / жалбите / исковете, които институцията обработва;

НСПКПП приема и разглежда молби за финансова компенсация по Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления (ЗПФКПП). Финансова компенсация могат да получат пострадали, претърпели имуществени вреди от престъпленията: тероризъм; умишлено убийство; умишлена тежка телесна повреда; блудство и изнасилване, от които са настъпили тежки увреждания на здравето; трафик на хора; престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, както и други тежки умишлени престъпления, от които като съставомерни последици са настъпили смърт или тежка телесна повреда. ЗПФКПП се прилага за горепосочените престъпления, извършени след 30.06.2005 г. Финансовата компенсация обхваща, заедно или поотделно, имуществените вреди, които са пряка последица от престъплението и се изразяват във:

1. разходи за лечение, с изключение на разходите, които се поемат от бюджета на Националната здравноосигурителна каса;
2. пропуснати приходи;
3. разходи по плащане на съдебни и деловодни разноски;
4. пропуснати средства за издръжка;
5. разходи по погребение;
6. други имуществени вреди.

Всички имуществени вреди се доказват с разходо-оправдателни документи.

- кратко описание на процедурата / производството, по реда на което се обработват молбите/ жалбите / исковете ;

Пострадалите от престъпленията, посочени в чл. 3, ал. 3 на ЗПФКПП подават молби за финансова компенсация до областния управител по настоящия си адрес или до НСПКПП в двумесечен срок от влизането в сила на акт на орган на съдебната власт, изрично посочен в чл. 12 от ЗПФКПП. Молбата за финансова компенсация се разглежда не по-късно от три месеца от датата на постъпването ѝ в НСПКПП.

- кратко описание на възможните резултати от процедурата / производството.

НСПКПП заседава най-малко веднъж на три месеца и приема решения за предоставяне на финансова компенсация или за отказ, като се произнася с обикновено мнозинство от присъстващите. Решенията на НСПКПП се мотивират. Те не подлежат на обжалване.

Други

База данни на НПО - <http://www.ngobg.info/bg/search/advanced.html>

■ Последна актуализация: 08/05/2024

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.